

Lieta C-629/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 23. augusts

Iesniedzējtiesa:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Austrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 14. augusts

Prasītājas:

Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG
Wasserverband "Region Gratkorn-Gratwein"

Atbildētāja iestāde:

Landeshauptmann der Steiermark

[..]

Landesverwaltungsgericht Steiermark

[Štīrijas federālās zemes Administratīvā tiesa]
[..]

Grāca, 2019. gada 14. augustā

Eiropas
[..]

Savienības

Tiesai

Lūgums

sniegt prejudiciālu nolēmumu

saskaņā ar LESD 267. pantu

Pamatlietas puses [..]:

- a) Prasītājas:
- 1) *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* [..]
 - 2) *Wasserverband* [Ūdensapgādes apvienība]
“*Region Gratkorn-Gratwein*” [..]
- b) Atbildētāja iestāde: *Landeshauptmann von Steiermark* [Štīrijas federālās zemes ministru prezidents] [..] **[oriģ. 2. lpp.]**

Landesverwaltungsgericht Steiermark [..] tiesvedībā par sūdzību, ko *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* un *Wasserverband “Region Gratkorn-Gratwein”* iesniegušas par *Landeshauptmann von Steiermark* 2015. gada 2. novembra lēmumu [..],

nolemj:

- I. Saskaņā ar LESD 267. pantu uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- 1) **Vai, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98 (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu 2. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto atkāpi apvienojumā ar Padomes Direktīvu 91/271/EEK (1991. gada 21. maijs) par komunālo notekūdeņu attīrīšanu un/vai Notekūdeņu dūņu direktīvu, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1137/2008 (2008. gada 22. oktobris), notekūdeņu dūņas ir uzskatāmas par atkritumiem?**
 - 2) **Ja jau uz pirmo jautājumu netiek sniegta noliedzoša atbilde – vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98 par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (2008. gada 19. novembris) 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka viela ir blakusprodukts Savienības tiesību jēdziena “atkritumi” izpratnē, ja šai vielai tehnoloģiskajā procesā nelielā daļā tiek piejauktas citas vielas, kas citādi būtu uzskatāmas par atkritumiem, ja tādējādi netiek ietekmēts kopējās vielas sastāvs un rodas būtisks ieguvums videi?**
- II. Turpināt sūdzības izskatīšanu pēc tam, kad tiks saņemts Eiropas Savienības Tiesas nolēmums. **[oriģ. 3. lpp.]**

Pamatojums

I

Tiesvedība un fakti

Ar apstrīdēto lēmumu *Landeshauptmann von Steiermark* pēc plašas izmeklēšanas procedūras saskaņā ar 2002. gada AWG (*Abfallwirtschaftsgesetz*, Atkritumu apsaimniekošanas likums) 6. panta 6. punktu ir konstatējis, ka uz *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* piederošā, [...] Grātkornā [*Gratkorn*] izvietotā 11. katla izmaiņām [...] un uz turpat izvietotās, *Wasserverband "Region Gratkorn-Gratwein"* piederošās atkritumu sadedzināšanas iekārtas izmaiņām attiecas pienākums saņemt atļauju saskaņā ar 2002. gada AWG 37. panta 1., 3. un 4. punktu. Šā lēmuma pamatā bija fakts, ka abās iekārtās tika līdzsadedzinātas notekūdeņu dūņas no *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* un *Wasserverband "Region Gratkorn-Gratwein"* kopīgi apsaimniekotās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, lai iegūtu tvaiku turpat izvietotās uzņēmuma *Sappi* papīra un celulozes rūpnīcas energoapgādei.

Lēmumā atbildētāja iestāde norādīja, ka sadedzināmās notekūdeņu dūņas galvenokārt rodas papīra ražošanas procesā un var uzskatīt, ka šāda īpatsvara gadījumā (aptuveni 97 %) tās kļūst par blakusproduktu 2002. gada AWG 2. panta 3.a punkta izpratnē, taču tas neattiecoties uz to notekūdeņu dūņu daļu, kura rodas, attīrot komunālos notekūdeņus. Objektīvi šīs notekūdeņu dūņas paliekot atkritumi, it īpaši tad, ja tās neesot radušās papīra ražošanas procesā. Tomēr, tā kā saskaņā ar *Verwaltungsgerichtshof* [Augstākās administratīvās tiesas] judikatūru nav *de minimis* sliekšņa vielas atzīšanai par atkritumiem, esot jāpieņem, ka visas notekūdeņu dūņas, kas līdzsadedzinātas abās minētajās iekārtās, ir atkritumi 2002. gada AWG 2. panta 1. punkta izpratnē un tāpēc uz šo iekārtu izmaiņām attiecas pienākums saņemt atļauju 2002. gada AWG 37. panta 1., 3. un 4. punkta izpratnē.

Abi attiecīgie lietas dalībnieki [...] iesniedza sūdzību *Landesverwaltungsgericht*, tajā būtībā norādot, ka lēmumā minētās notekūdeņu dūņas nav atkritumi AWG 2. panta 1. punkta izpratnē, jo tās rodas integrētā, jau no iekārtas koncepcijas pirmsākumiem šādā veidā plānotā papīra un celulozes ražošanas procesā un tiek izmantotas enerģijas reģenerācijai papīra ražošanas vajadzībām, turklāt visas apakšiekārtas uzņēmums *Sappi* [orig. 4. lpp.] izmanto ražošanas vietā un tikai organizatorisku un juridisku iemeslu dēļ tās pieder divām dažādām juridiskajām personām, kuras ir saņēmušas arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtas atļauju saskaņā ar ūdens resursu tiesību aktiem un attiecīgi komercatļauju 11. katlam un atkritumu sadedzināšanas iekārtai.

Atsaucoties uz Tiesas judikatūru (lietā C-114/01, *Avesta Polarit Chrome OY*, ECLI:EU:C:2003:448 un lietā C-113/12, *Brady*, ECLI:EU:C:2013:627), tiek norādīts, ka ražošanas atliekas un citas vielas neietilpst atkritumu jēdzienā, ja tās var izmantot ražošanas procesa turpināšanai (paša uzņēmuma atkritumu gadījumā) vai jebkāda ekonomikas dalībnieka uzņēmumā, ja ir nodrošināta šāda turpmāka izmantošana un šī vielas turpmākā izmantošana rada ekonomiskus ieguvumus. *VwGH* (*Verwaltungsgerichtshof*) esot ņēmusi vērā šo judikatūru savā 2014. gada 23. janvāra spriedumā [...] un konstatējusi, ka pašu uzņēmumā radušos ražošanas

atlieku izmantošana enerģētiskām vajadzībām ir “droša turpmāka izmantošana”, tādējādi attiecībā uz ražošanas atliekām nav izpildīti atkritumu jēdziena kritēriji. Komunālo notekūdeņu dūņu īpatsvars, kas aritmētiski ir 2 %, nekādā gadījumā nemainot vielas statusu un arī nespējot kaitēt sabiedrības interesēm atkritumu apsaimniekošanas jomā 2002. gada AWG 1. panta 3. punkta izpratnē, jo ir garantēta atļauta visu iespējamo atlieku turpmāka izmantošana.

Lietu izskatošā *Landesverwaltungsgericht* pēc izmeklēšanas procedūras un atklātā tiesas sēdē vispirms apmierināja sūdzību un 2016. gada 19. decembra spriedumā [..] atzina, ka uz *Sappi Austria Produktions-GmbH & Co KG* [..] piederošā 11. katla izmaiņām un uz *Wasserverband “Region Gratkorn-Gratwein”* [..] piederošās atkritumu sadedzināšanas iekārtas izmaiņām neattiecas pienākums saņemt atļauju saskaņā ar *Abfallwirtschaftsgesetz* (2002. gada AWG), *BGBI I*, 102/2002, spēkā esošajā redakcijā 37. panta 1., 3. un 4. punktu.

Verwaltungsgerichtshof apmierināja iestādes revīzijas sūdzību, ko par šo spriedumu iesniedza *Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt- und Wasserwirtschaft* [federālais lauksaimniecības un mežsaimniecības, vides un ūdenssaimniecības ministrs] [..], ar 2019. gada 27. februāra spriedumu [..] un atcēla apstrīdēto spriedumu, atzīstot to par prettiesisku. **[oriģ. 5. lpp.]**

Pamatojumā *Verwaltungsgerichtshof* konstatē:

2002. gada AWG 2. panta 3.a punktā saskaņā ar Atkritumu pamatdirektīvas 5. pantu ir noteikti nosacījumi, lai vielu vai priekšmetu, kas radies ražošanas procesa rezultātā, bet nav tā galvenais mērķis, varētu atzīt par blakusproduktu, nevis par atkritumiem. No šīs tiesību normas ievadeikuma izriet, ka vielai vai priekšmetam ir jābūt tādām, kas rodas ražošanas procesā. Kasācijas sūdzības iesniedzēja pareizi norāda, ka attiecīgās notekūdeņu dūņas rodas, kopīgi attīrot uzņēmuma un sadzīves/komunālos notekūdeņus notekūdeņu attīrīšanas iekārtā, ko apsaimnieko otrs līdzdalībnieks.

Saskaņā 2002. gada AWG 3. panta 1. punkta 1) apakšpunktu notekūdeņi un līdz ar to arī pirmā līdzdalībnieka uzņēmuma notekūdeņi nav atkritumi. Kopumā notekūdeņi ir ūdens, kura īpašības ir izmainījusi izmantošana sadzīvē, rūpniecībā vai citāda izmantošana. Saskaņā ar ūdens resursu tiesību aktiem notekūdeņi ir ūdens, no kā kāds atbrīvojas. Tas var būt piesārņots ūdens (tostarp virtuves notekūdeņi, sadzīves notekūdeņi, uzņēmumu notekūdeņi), kā arī minimāli vai nemaz nepiesārņots ūdens (piemēram, nokrišņu ūdens). Par ūdeņu (tostarp gruntsūdeņu) tīrību un aizsardzību 1959. gada *WRG* [*Wasserrechtsgesetz*, Likums par ūdens resursiem] (it īpaši 30. un nākamajos pantos) ir paredzēti detalizēti noteikumi. No brīža, kad no notekūdeņiem ir izfiltrētas sastāvdaļas un notekūdeņos to vairs nav, vairs nevar runāt par notekūdeņu sastāvdaļām 2002. gada AWG 3. panta 1. punkta 1) apakšpunkta izpratnē. Uz šādām vielām vairs neattiecas atkāpe saskaņā ar 2002. gada AWG 3. panta 1. punkta 1) apakšpunktu [..]. Tāpēc, ja saskaņā ar *WRG* prasītajā notekūdeņu attīrīšanas procesā rodas tādas notekūdeņu sastāvdaļas kā notekūdeņu dūņas, tās nav

ražošanas procesa atliekas, jo notekūdeņu attīrīšanu vai nu uzņēmuma notekūdeņu attīrīšanas iekārtā, vai arī komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtā nevar uzskatīt par daļu no ražošanas procesa. Drīzāk notekūdeņu attīrīšana ir apstrādes process, lai nodrošinātu, ka notekūdeņu novadīšana ūdeņos notiek saskaņā ar 1959. gada WRG aizsardzības mērķiem. Tas, ka notekūdeņu attīrīšanas procesā iegūtas notekūdeņu dūņas pēc mehāniskas atūdeņošanas, sadedzinot minētajās sadedzināšanas iekārtās, tiek izlietas pirmā līdzdalībnieka ražošanas vajadzībām (tātad tiek reģenerētas, nevis apglabātas), neļauj izdarīt secinājumus par to, vai šādi izmantotas notekūdeņu dūņas pirms tam ir iegūtas ražošanas procesā kā blakusprodukts. **[oriģ. 6. lpp.]** Tādējādi nav izpildīts svarīgs nosacījums, lai varētu runāt par blakusproduktu 2002. gada AWG 2. panta 3.a punkta izpratnē.

Šajā lietā aplūkotās notekūdeņu dūņas *Verwaltungsgericht* ir nepareizi uzskatījusi par blakusproduktu saskaņā ar minēto tiesību normu un attiecīgi ir nepareizi konstatējusi, ka 2002. gada AWG 37. pants nav piemērojams lietā aplūkotajām sadedzināšanas iekārtām.

Pašlaik otrajā tiesvedībā atkārtoti kompetentajai *Landesverwaltungsgericht Steiermark* ir radušās šaubas par atkritumu jēdziena interpretāciju saistībā ar lietā aplūkotajām notekūdeņu dūņām un to, vai blakusprodukta statuss zūd, ja, ņemot vērā procesuālās ekonomijas apsvērumus, minimālā procentuālā apjomā tiek piejauktas citas, komunālo notekūdeņu attīrīšanas procesā iegūtas vielas, kas pretējā gadījumā tehnoloģiskajā procesā būtu jāaizstāj ar kaut ko citu, tādējādi nemainot blakusprodukta sastāvu, tāpēc šo interpretācijas jautājumu tiek lūgts izskaidrot kompetentajai Eiropas Savienības Tiesai.

II

Atbilstošais tiesiskais regulējums ir šāds:

3. Savienības tiesību normas:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (Atkritumu direktīva)

1. apsvērumis

*Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/12/EK (2006. gada 5. aprīlis) par atkritumiem izveido tiesisko regulējumu darbībām ar atkritumiem Kopienā. Tajā definēti tādi pamatjēdzieni kā atkritumi, reģenerācija un apglabāšana un paredzētas būtiskās prasības atkritumu apsaimniekošanai, jo sevišķi pienākums uzņēmumiem vai organizācijām, kas apsaimnieko atkritumus, saņemt atļauju vai reģistrēties un pienākums dalībvalstīm izstrādāt atkritumu apsaimniekošanas plānus. Ar to izveidoti tādi galvenie principi kā pienākums rīkoties ar atkritumiem tā, lai tas negatīvi neietekmētu vidi un cilvēku veselību, **[oriģ. 7. lpp.]** pamudinājums ievērot atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un rīkoties saskaņā ar principu, ka piesārņotājs maksā, prasība, ka atkritumu apglabāšanas izmaksas*

jāsedz atkritumu īpašniekam vai iepriekšējam īpašniekam, vai ražotājam, kura produkta rezultātā atkritumi ir radušies.

[..]

26. apsvērumš

Princips, ka piesārņotājs maksā, ir pamatprincips gan Eiropas, gan starptautiskā mērogā. Atkritumu radītājam un īpašniekam atkritumus būtu jāapsaimnieko tā, lai garantētu augstu vides un cilvēku veselības aizsardzības pakāpi.

27. apsvērumš

Šajā direktīvā ieviestā ražotāja paplašinātā atbildība ir viens no līdzekļiem, kā atbalstīt preču projektēšanu un ražošanu, pilnībā ņemot vērā un veicinot efektīvu resursu izmantošanu visā to aprites ciklā, tostarp remontu, atkārtotu izmantošanu, demontāžu un pārstrādi, netraucējot preču brīvu apriti iekšējā tirgū.

28. apsvērumš

Šai direktīvai būtu jāveicina ES virzību uz “sabiedrību, kura resursus izmanto atkārtoti”, kura cenšas izvairīties no atkritumu rašanās un izmanto atkritumus kā resursus. [..]

29. apsvērumš

Dalībvalstīm atbilstīgi atkritumu hierarhijai un mērķim par pārstrādājamo sabiedrības izveidi būtu jāatbalsta otrreizējo izejvielu – piemēram, makulatūras – izmantošana, un tās kad vien iespējams nedrīkstētu atbalstīt šādu otrreizējo izejvielu apglabāšanu vai sadedzināšanu.

30. apsvērumš

Lai īstenotu piesardzības principu un preventīvās darbības principu, kas nostiprināti Līguma 174. panta 2. punktā, vajadzīgs izvirzīt vispārējus vides aizsardzības mērķus atkritumu apsaimniekošanai Kopienā. Saskaņā ar šiem principiem Kopienai un dalībvalstīm būtu jāizveido sistēma, lai novērstu, samazinātu un, cik iespējams, likvidētu piesārņojuma vai traucējumu avotus, pieņemot pasākumus, ar kuriem tiek novērsti minētie apdraudējumi. [oriģ. 8. lpp.]

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “atkritumi” ir jebkura viela vai priekšmets, no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties;

[..]

4. pants

Atkritumu apsaimniekošanas hierarhija

1. *Atkritumu rašanās novēršanas un apsaimniekošanas tiesību aktos un politikā prioritārā kārtībā izmanto šādu atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju:*
 - a) *atkritumu rašanās novēršana;*
 - b) *sagatavošana atkārtotai izmantošanai;*
 - c) *pārstrāde;*
 - d) *cita tipa reģenerācija, piemēram, enerģijas reģenerācija; un*
 - e) *apglabāšana.*

[..]

5. pants

Blakusprodukti

1. *Ražošanas procesā radušos vielu vai priekšmetu, kura ražošana nebija šā procesa galvenais mērķis, var uzskatīt nevis par atkritumu, kā minēts 3. panta 1. punktā, bet par blakusproduktu tikai tad, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:*
 - a) *vielu vai priekšmetu turpmāk noteikti lietos;*
 - b) *vielu vai priekšmetu var tieši izmantot bez turpmākas apstrādes, izņemot parastu rūpniecisko praksi;*
 - c) *viela vai priekšmets ir radies kā ražošanas procesa neatņemama daļa; un [oriģ. 9. lpp.]*
 - d) *turpmāka lietošana ir likumīga, proti, viela vai priekšmets atbilst visām attiecīgajām produkta, vides un veselības aizsardzības prasībām konkrētajam lietojumam un neatstāj nelabvēlīgu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.*
2. *Balstoties uz 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, var pieņemt pasākumus, lai noteiktu atbilstīgos kritērijus konkrētām vielām un priekšmetiem, lai tos varētu uzskatīt par blakusproduktiem un nevis atkritumiem, kā minēts 3. panta 1. punktā. Šos pasākumus, kas ir*

paredzēti, lai grozītu nebūtiskus šīs direktīvas elementus, to papildinot, pieņem saskaņā ar 39. panta 2. punktā minēto regulatīvo kontroles procedūru.

6. pants

Atkritumu stadijas izbeigšanās

1. *Daži konkrēti atkritumi vairs nav atkritumi 3. panta 1. punkta nozīmē, tiklīdz tos reģenerē, tostarp pārstrādā, tiem piemēro kādu darbību un tie atbilst konkrētiem kritērijiem, kas jāizstrādā saskaņā ar šādiem nosacījumiem:*
 - a) *vielu vai priekšmetu parasti lieto konkrētiem nolūkiem;*
 - b) *pastāv tirgus vai pieprasījums pēc šādas vielas vai priekšmeta;*
 - c) *viela vai priekšmets atbilst konkrētajos nolūkos noteiktajām tehniskajām prasībām, kā arī pastāvošajiem tiesību aktiem un produktiem piemērojamajiem standartiem; un*
 - d) *vielas vai priekšmeta lietošanai nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz vidi un cilvēku veselību.*

Ja nepieciešams, kritērijos ietver piesārņotāju vielu robežvērtības un ņem vērā visu iespējamo vielas vai priekšmeta negatīvo ietekmi uz vidi. [oriģ. 10. lpp.]

2. [..]

3. [..]

4. *Ja Kopienas mērogā saskaņā ar 1. un 2. punktā izklāstīto procedūru nav izveidoti kritēriji, dalībvalstis var katrā atsevišķā gadījumā izlemt, vai konkrētie atkritumi vairs nav atkritumi, ņemot vērā atbilstīgo judikatūru. Dalībvalstis par šādiem lēmumiem informē Komisiju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 98/34/EK (1998. gada 22. jūnijs), kas nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko standartu un noteikumu, un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu sfērā, kad tas prasīts minētajā direktīvā.*

13. pants

Cilvēku veselības un vides aizsardzība

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka atkritumu apsaimniekošana norit, neapdraudot cilvēku veselību un neradot kaitējumu videi, un jo īpaši:

- a) *neapdraudot ūdeni, gaisu, augsni, augus vai dzīvniekus;*

- b) neradot neērtības trokšņa vai smakas dēļ; kā arī
- c) neradot negatīvu ietekmi uz lauku vidi un īpaši aizsargājamām teritorijām.

4. Valsts tiesību normas:

2002. gada *Abfallwirtschaftsgesetz*

1. panta 1. punkts:

Atkritumu apsaimniekošanas pamatā ir jābūt piesardzības principam un ilgtspējai tādā nozīmē, ka

1. tiek novērsta jebkāda kaitīga vai nelabvēlīga ietekme uz cilvēkiem, dzīvniekiem un augiem, to dzīves pamatu un dabas vidi vai arī **[oriģ. 11. lpp.]** citādi pēc iespējas tiek samazināta kaitīgā ietekme uz cilvēku vispārējo labklājību,
2. pēc iespējas tiek samazināta gaisa piesārņotāju un klimatu ietekmējošo gāzu emisija,
3. tiek saudzēti resursi (izejvielas, ūdens, enerģija, ainava, zeme, atkritumu poligonu apjoms),
4. vielu atkārtotas izmantošanas gadījumā atkritumu vai no tiem iegūtu vielu apdraudējums nav lielāks nekā līdzīgām primārām izejvielām vai to produktiem un
5. paliek pāri tikai tādi atkritumi, kuru apglabāšana neapdraud nākamās paaudzes.

1. panta 3. punkts:

Sabiedrības interesēs vielas ir jāsavāc, jāuzglabā, jātransportē un jāapstrādā kā atkritumi, ja pretējā gadījumā:

[..] [tiktu apdraudētas konkrēti izsmeljoši uzskaitītas aizsargājamās vērtības (piemēram, veselība, vide, sabiedrības drošība, ainava utt.)].

2. panta 1. punkts:

(1) Šajā Federālajā likumā atkritumi ir jebkura kustama manta,

1. no kā tās īpašnieks ir nodomājis atbrīvoties vai ir atbrīvojies, vai
2. kas ir jāsavāc, jāuzglabā, jātransportē un jāapstrādā kā atkritumi, lai nekaitētu sabiedrības interesēm (1. panta 3. punkts).

2. panta 3. punkts:

Pienācīga savākšana, uzglabāšana, transportēšana un apstrāde šā Federālā likuma izpratnē sabiedrības interesēs (1. panta 3. punkts) katrā ziņā nav jāveic tīkūr, kamēr [oriģ. 11. lpp.]

- 1. saskaņā ar vispārpieņemtu viedokli lieta ir jauna vai*
- 2. saskaņā ar vispārpieņemtu viedokli tā tiek izmantota atbilstoši paredzētajam mērķim.*

[..] [omissis: īpašs regulējums lauksaimniecībai]

2. panta 3.a punkts:

Ražošanas procesā radušos vielu vai priekšmetu, kura ražošana nebija šā procesa galvenais mērķis, var uzskatīt nevis par atkritumu, bet par blakusproduktu tikai tad, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

- 1. vielu vai priekšmetu turpmāk noteikti izmantos;*
- 2. vielu vai priekšmetu var tieši izmantot bez turpmākas apstrādes, izņemot parastu rūpniecisko praksi;*
- 3. viela vai priekšmets ir radies kā ražošanas procesa neatņemama daļa un*
- 4. turpmāka izmantošana ir atļauta, it īpaši vielu vai priekšmetu var droši izmantot paredzētajam lietderīgajam mērķim, izmantošana nekaitē aizsargājāmām vērtībām (skat. 1. panta 3. punktu) un tiek ievērotas visas atbilstošās tiesību normas.*

6. panta 6. punkts:

[..] [omissis: Landeshauptmann kompetence tostarp konstatēt, vai uz iekārtu vai tās izmaiņām attiecas pienākums saņemt atļauju saskaņā ar AWG 37. pantu]

**Abfallverbrennungsverordnung [Rīkojums par atkritumu sadedzināšanu] –
AVV**

2. panta 1. punkts: [oriģ. 13. lpp.]

Šo rīkojumu piemēro [..] [omissis: konkrētas iekārtas]

[..],

kur sadedzina vai līdzsadedzina cietos vai šķidros atkritumus.

2. panta 1.a punkts:

[..] [*omissis*: atkāpe attiecībā uz konkrētām sadedzināšanas iekārtām ar īpašu attīrīšanas tehnoloģiju]

2. panta 1.b punkts:

[..]

2. panta 2. punkts:

Šo rīkojumu nepiemēro:

1. iekārtām, kurās apstrādā tikai šādus atkritumus:

[..]

c) šķiedrainus augu atkritumus no celulozes masas ražošanas un papīra ražošanas no celulozes, ja tos sadedzina ražošanas vietā un izdalījušos siltumenerģiju reģenerē;

[..][oriģ. 14. lpp.]

III

1. Landesverwaltungsgericht Steiermark šaubas par 2002. gada AWG 2. panta saderību ar Savienības tiesībām ir iemesls lūgt Eiropas Savienības Tiesas prejudiciālu nolēmumu.
2. [..] [*omissis*: vispārīgi apsvērumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību]

Jautājums par 2002. gada AWG 2. panta interpretāciju ir nozīmīgs lietas izspriešanā šādu iemeslu dēļ:

3. Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai Savienības tiesībās definētais atkritumu jēdziens ir Kopienas jēdziens. Dalībvalstīm nav iespējas papildus Savienības tiesībās definētajam atkritumu jēdzienam formulēt savu atšķirīgu, šaurāku valsts tiesībās definētu atkritumu jēdzienu. Austrijā piemērojamais atkritumu jēdziens, kas formulēts 2002. gada AWG 2. panta 3.a punktā, [oriģ. 15. lpp.] ir jāinterpretē atbilstoši direktīvai. Gadījumos, kad valsts tiesībās definētais atkritumu jēdziens atšķiras no Savienības tiesībās definētā atkritumu jēdziena, valsts tiesībās definēto atkritumu jēdzienu izspiež Direktīva 2008/98/EK ("Atkritumu direktīva") (skat. Tiesas spriedumu C-304/97, *Tombesi*, ECLI:EU:C:1999:152).
4. Saskaņā ar Direktīvas 2008/98 3. panta 1. punktu "atkritumi" ir jebkura viela vai priekšmets, no kā īpašnieks atbrīvojas, ir nodomājis atbrīvoties vai ir spiests atbrīvoties. Šajā saistībā Tiesa vienmēr ir paskaidrojusi, ka atkritumu definīcija ir jāinterpretē plaši, lai, ņemot vērā Savienības mērķus vides politikas jomā, garantētu augsta līmeņa aizsardzību (skat. Tiesas spriedumu

C-318/97, *ARCO Chemie*, ECLI:EU:C:2000:318; Tiesas spriedumu C-9/00, *Patin Granit Oy*, ECLI:EU:C:2002:232; Tiesas spriedumu C-235/02, *Saetti*, ECLI:EU:C:2004:26; Tiesas spriedumu C-457/03, *Niselli*, ECLI:EU:C:2004:707; Tiesas spriedumu C-252/05, *Thames Water Utilities*, ECLI:EU:C:2007).

5. Tiesa vairākkārt ir uzsvērusi, ka jautājums par to, vai materiāls ir vai nav atkritumi, ir jāvērtē, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, un šis lēmums kompetentajai iestādei ir jāpieņem katrā gadījumā atsevišķi (skat. Tiesas spriedumu C-318/97, *ARCO Chemie*, ECLI:EU:C:2000:318; Tiesas spriedumu C-9/00, *Patin Granit Oy*, ECLI:EU:C:2002:232; Tiesas spriedumu C-235/02, *Saetti*, ECLI:EU:C:2004:26; Tiesas spriedumu C-457/03, *Niselli*, ECLI:EU:C:2004:707; Tiesas spriedumu C-252/05, *Thames Water Utilities*, ECLI:EU:C:2007). Šajā lietā aplūkotās notekūdeņu dūņas tiek iegūtas celulozes ražošanas procesā kā nepārtraukta ražošanas procesa neatņemama daļa. No tā izriet, ka šķiedrainās notekūdeņu dūņas 100 procentu apmērā ir iegūtas papīra un celulozes ražošanas laikā un bez šīs ražošanas to nemaz nebūtu.
6. 2002. gada AWG 2. panta 3.a punktā saskaņā ar Atkritumu pamatdirektīvas 5. pantu ir noteikti nosacījumi, lai vielu vai priekšmetu, kas radies ražošanas procesa rezultātā, bet nav tā galvenais mērķis, varētu atzīt par blakusproduktu, nevis par atkritumiem. *Verwaltungsgericht* skatījumā lietā aplūkotās notekūdeņu dūņas vismaz tad, ja tās ir iegūtas ražošanas procesā, atbilst minētajā tiesību normā paredzētajiem kumulatīvajiem nosacījumiem. Turklāt *Landesverwaltungsgericht* skatījumā nekaitē arī komunālo notekūdeņu piejaukšana, jo, pirmkārt, tā nemaina ražošanas procesā radušās vielas sastāvu un, otrkārt, pretējā gadījumā tie būtu jāaizstāj.
7. Turklāt iesniedzējtiesa šaubās, vai pat tad, ja notekūdeņu dūņām nav blakusprodukta iezīmju, šīs pašas notekūdeņu dūņas ir “atkritumi” Savienības tiesībās definētā atkritumu jēdziena izpratnē. **[oriģ. 16. lpp.]**
Atbilstoši Tiesas judikatūrai materiāls pats par sevi obligāti nav atkritumi pat tad, ja tas ir uzskatāms par ražošanas atliekām. Ja šādam materiālam piemīt īpašības, kuru dēļ tas ir piemērots ekonomiskai atkārtotai izmantošanai, tas liek domāt, ka to nevajadzētu uzskatīt par atkritumiem. Lai produkta atliekas varētu atzīt par blakusproduktu, Tiesa ir noteikusi trīs kumulatīvus kritērijus. Ja materiāls noteikti tiks izmantots vēlāk, nevis tikai pastāv šāda iespēja, pirms tā atkārtotas izmantošanas tas nav papildus jāapstrādā un ja tas rodas nepārtrauktā ražošanas procesā, šis materiāls nav atkritumi (skat. Tiesas spriedumu C-9/00, *Palin Granit Oy*, ECLI:EU:C:2002:232).
8. Pat ņemot vērā jēdziena “ražošanas process” šauru interpretāciju, ko sniegusi Tiesa (skat. Tiesas spriedumu C-9/00, *Palin Granit Oy*, ECLI:EU:C:2002:232; Tiesas spriedumu C-457/03, *Niselli*, ECLI:EU:C:2004:707; Tiesas spriedumu C-121/03, Komisija/Spānija,

- ECLI:EU:C:2005:512), iesniedzējtiesas skatījumā šie kritēriji nav izpildīti. Pateicoties notekūdeņu dūņu saiknei ar emisijas ziņā neitrālo nepārtraukto sadedzināšanu tvaika ražošanai papīra ražošanas procesā, notekūdeņu dūņas tiek pārstrādātas pastāvīgi un uzreiz. Faktiski pamatlietā aplūkotā sistēma ir tāda, ka notekūdeņu dūņas 24 stundu režīmā slēgtā sistēmā no attīrīšanas iekārtas pa konveijeriem tiek pievadītas tvaika ražošanai.
9. Ja Tiesa uzskatīs, ka notekūdeņu dūņas ir jāuzskata par atkritumiem Direktīvas 2008/98 3. panta 1. punkta izpratnē, iesniedzējtiesai ir radušās papildu šaubas, lai lūgtu prejudiciālu nolēmumu. Pat ja pamatlietas apstākļos notekūdeņu dūņas būtu uzskatāmas par atkritumiem, atkritumu stadija būtu beigusies vēl pirms notekūdeņu dūņu sadedzināšanas uzņēmumā tvaika ražošanas vajadzībām.
10. Piemēram, Direktīvas 2008/98 6. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir izklāstīti nosacījumi, kādiem ir jāatbilst konkrētiem kritērijiem, kas ļauj noteikt, kādi atkritumi vairs nav atkritumi, tiklīdz tos reģenerē vai pārstrādā. Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka Savienības likumdevējs ir īpaši paredzējis, ka dalībvalstīm ir tiesības veikt pasākumus attiecībā uz vielas vai priekšmeta atkritumu stadijas izbeigšanos, taču šo pasākumu veidu nav precizējis (Tiesas spriedums C-60/18, *Tallinna Vesi AS*, ECLI:EU:C:2019:264, 23. punkts). Tā kā šo pasākumu rezultātā atkritums vairs nav atkritums [oriģ. 17. lpp.] un līdz ar to aizsardzība, kas atkritumu tiesiskajā regulējumā ir garantēta attiecībā uz vidi un cilvēku veselību, tiem ir jānodrošina direktīvas 6. panta 1. punkta a)-d) apakšpunktā noteikto nosacījumu ievērošana, it īpaši ņemot vērā jebkādu iespējamu attiecīgās vielas vai priekšmeta kaitīgu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.
- Iesniedzējtiesa atzīst, ka Tiesa savā judikatūrā ir norādījusi, ka dalībvalsts var arī nolemt, ka dažiem atkritumiem atkritumu stadija nevar beigties, un var atturēties pieņemt noteikumus par atkritumu stadiju (Tiesas spriedums C-60/18, *Tallinna Vesi AS*, ECLI:EU:C:2019:264, 26. punkts). Tomēr Tiesas skatījumā dalībvalstij ir jānodrošina, ka tas netraucē Direktīvas 2008/98 mērķu sasniegšanu, proti, veicināt atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju vai atkritumu pārstrādi un pārstrādāto materiālu izmantošanu, lai saglabātu dabas resursus un izveidotu aprites ekonomiku (Tiesas spriedums C-60/18, *Tallinna Vesi AS*, ECLI:EU:C:2019:264, 27. punkts). Iesniedzējtiesai šķiet, ka pamatlietas apstākļos tas tā nav, jo notekūdeņu dūņu pievade notiek, izmantojot slēgtu automatizētu sistēmu uzņēmumā, turklāt notekūdeņu dūņas tiek izmantotas nepārtraukti, un šis process neapdraud vidi un cilvēku veselību. Turklāt šāda pieeja joprojām ir vērsta uz atkritumu rašanās novēršanu un fosilo izejvielu aizstāšanu. Šis ražošanas process ir radījis iesniedzējtiesai nopietnas šaubas par valsts iestādes negatīvā konstatējuma atbilstību Savienības tiesībām. [oriģ. 18. lpp.]

1. Visām dalībvalstu iestādēm un tiesām ir jāinterpretē visi tiesību akti atbilstoši direktīvai, tātad tā, lai valsts tiesību aktu interpretācija neapdraudētu direktīvas mērķi (skat. Tiesas spriedumu 14/83, *von Colson un Kamann*, ECLI:EU:C:1984:153). Tomēr, tā kā Savienības tiesību pareiza piemērošana nešķiet tik acīmredzama, ka nav iespējamās pamatotas šaubas, un līdz ar to nav iespējama direktīvām atbilstoša valsts tiesību aktu interpretācija, saskaņā ar LESD 267. pantu tiek uzdoti prejudiciālie jautājumi ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Landesverwaltungsgericht Steiermark

[..]

DARBBA VERSIJA